

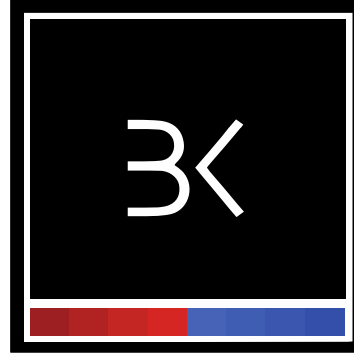
Burcu Kösem
EKONOMİ - FINANS - SEKTÖR
PROFESYONELİ

HAFTALIK EKONOMİ BÜLTENİ

25 Mart / 2022

Bu rapor; Dünya ve Türkiye ekonomisindeki güncel gelişmeleri, güvenilir kaynaklardan elde edilen veriler ile yansıtma ya yönelik olarak, hazırlanmıştır. Herhangi bir yatırım tavsiyesi içermez.

Zirveler Haftası

- ❑ Bu hafta aynı gün gerçekleşen üç önemli düzeyde görüşme vardı: NATO, G7 ve AB zirveleri
- ❑ Üçünün de gerçekleşme nedeni bir ayı aşkın süredir devam eden Ukrayna savaşının yol açtığı enerji başta olmak üzere gıda güvenliği ve savunma sorunları üzerine idi.
- ❑ Zirveden çıkan alt başlıklar;
- ❑ Avrupa Birliğinin, 2030 yılına kadar yapacağı tasarruflar, verim artışları ve ABD gibi alternatif ülkelerden enerji alımlarıyla Rus doğal gazından tamamen bağımsızlaşmasını hedeflemesi ki özellikle Almanya'nın ve AB'nin bağımlılık oranı düşünüldüğünde bu oldukça zamana yayılması gereken bir durum gibi ortaya çıkıyor.
- ❑ NATO'nun Ukrayna'ya askeri destekleri artırma ve ittifakın doğu kanadını uzun vadeli yeni stratejileri doğrultusunda güçlendirme kararı alması,
- ❑ ABD'nin olası bir kitlesel imha silahı kullanımına NATO'nun yanıt vereceğini ve Rusya'nın G-20'den çıkarılması için çağrı yapması olarak özetlenebilir.
- ❑ Zirvelerden Ukrayna'nın talep ettiği uçuşa yasak bölge ve hava savunması için gerekli savaş uçağı ve hava savunma sistemleri gibi ihtiyaçlarına tatmin edici bir yanıt çıkmazken.
- ❑ Savaşı sonlandırmadaki en büyük engellerin Rusya doğal gazına bağımlılık ve 3. Dünya Savaşı çıkmasına ilişkin endişeler olduğu görülmekte...

Rus Rezervleri ve Ruble Sorunu

- ❑ Rusya'nın Ukrayna'yı işgal etmesi ile başlayan savaş sonrasında ülkenin yaklaşık 300 milyar dolar değerindeki uluslararası rezervlerine erişimi donduruldu.
- ❑ Ancak ülke rezervlerinin üçte birini teşkil eden altın ve yuan rezervlerine de sahip ve bu rezervlere de ilişkin çeşitli yaptırım ve zorlaştırmalar gündemde.
- ❑ Rusya, 140 milyar dolar değerindeki 2 bin 300 tonluk altınla dünyanın en büyük 5'inci altın rezervine sahip ülkesi konumunda bulunuyor.
- ❑ Ülkenin altın rezervlerini son 15 yılda topladığı ve bunun Rusya için bir tür "ekonomik sigorta" olmasının amaçlandığı belirtiliyor.
- ❑ Rusya Merkez Bankası, uluslararası rezervlerindeki tüm altının Rusya'da olduğunu bildirdi. Bankadan yapılan açıklamada, ülkenin yaklaşık yarısı dondurulan uluslararası rezervlerine dair değerlendirmelere yer verildi.
- ❑ Ekonomik krizlerde, Rusya'nın ticaret yaptığı ülkelerin para birimlerine ait rezervlere ihtiyaç duyduğunun belirtildiği açıklamada, "Jeopolitik nedenlerden ötürü oluşan krizlerde ise Batılı ülkelerin yaptırımlarından etkilenmeyecek rezervlere ihtiyacınız olur. Bu nedenle altın ve yuan'ın rezervlerdeki toplam payını neredeyse yüzde 50'ye çıkarttık." şeklinde açıklama yapıldı.
- ❑ Halihazırda çok sayıda ekonomik yaptırıma maruz kalan ülke ekonomisinde en önemli gelir kaynağı ihraç edilen doğalgaz, petrol ve tahıl ürünlerinden gelmekte.

Ruble ile Ticaret Çağrısı

- ❑ Türkiye’de İstanbul Ticaret Odası’nın ardından İstanbul Sanayi Odası da bir gereklilik olduğunu öne sürerek, ticarete rublenin devreye girmesi gerektiğini ifade etti.
- ❑ ISO başkanı Bahçivan, “ Ödeme araçlarının çalışmaması ve Rusya’nın SWIFT sisteminden çıkarılması, bu ülkeye yapılan ihracat bedellerinin dolar veya Euro cinsinden ülkemize gelmesi sınırlı miktarda mümkün kılıyor. Türkiye ile Rusya arasındaki ticaretin ruble ile yapılabilmesi bu soruna çözüm olur.” şeklinde bir beyanat verdi.
- ❑ Böyle bir işlemin yapılabilmesi için öncelikli olarak Türk bankacılık sisteminde düzenlemeler yapılması gerekiyor zira şu sıralar Türkiye’deki bankalara hesap açmak için gelen Rus vatandaşlar ancak TL hesap açabilmekteler yani ruble konvertibl bir para birimi değil.
- ❑ Ayrıca MIR kartlarda da TL-TL işlem yapılabilmekte.
- ❑ Henüz NATO’dan Türkiye’ye açık bir baskı bulunmamakla beraber, önümüzdeki dönemlerde bunun ne kadar sürdürülebilir olacağını göreceğiz.

Altın Fiyatı

- ❑ Petrol ve gaz fiyatlarındaki yükselişin küresel ekonomiye yüksek enflasyon olarak yansıtacağı endişeleri yatırımcıları en eski güvenli limana, altına yöneltiyor.
- ❑ Ancak altının 2 bin dolar ons seviyesini koruyamaması nedeniyle bazı analistler 2011'de yaşananların tekerrür edeceğini söylüyor.
- ❑ Ancak 2011'de yaşanan durum ile şimdiki arasında bazı temel farklılıklar var;

Altın Fiyatı

- ❑ Altın fiyatını etkileyen en bariz parametre savaş, jeopolitik riskler her zaman altın üzerinde baskın etki yaratmıştır. Nitekim teknik analiz bağlamında da 1.900 dolar seviyesi altında kalıcı bir hareket oluşmaması ve savaş fiyatlaması öncesindeki seviyelere geri dönülmemiş olması önemli görülmekte.
- ❑ Altının 2011 yılındaki performansının enflasyon ile bağlantısı dile getirilse de, bugüne kıyasla enflasyonist baskının 2011 de daha az olduğunu görmekteyiz.
- ❑ Nitekim bunu ispatlar nitelikte ikinci bir parametre olarak tahvil getiri farklarını kıyaslamak mümkün, 2011'de 10 yıllık ABD hazinesi ile 2 yıllık ABD hazinesi arasındaki fark yüzde 2,03 iken bu yılın Şubat ayının sonunda spreadin yalnızca yüzde 0.39 olduğunu görüyoruz ki bu da ekonomide beklentilerin kötüleştiğinin göstergesidir.

Altın Fiyatı

- Şimdi ile 2011 arasındaki önemli farklardan biri altının S&P 500 karşısındaki performansdır. 2011'in 3. çeyreğine kadarki 10 yılda değerli metal yüzde 455 oranında artarken, hisse senedi piyasasındaki artış yüzde 9 olarak gerçekleşmişti. Takip eden 10 yılda tam tersi oldu, S&P 500 yüzde 280, altın ise sadece yüzde 7 prim yaptı. Borsalarla karşılaştırıldığında altın 2011 yılında pahalıydı ancak şimdi daha ucuz görünüyor.

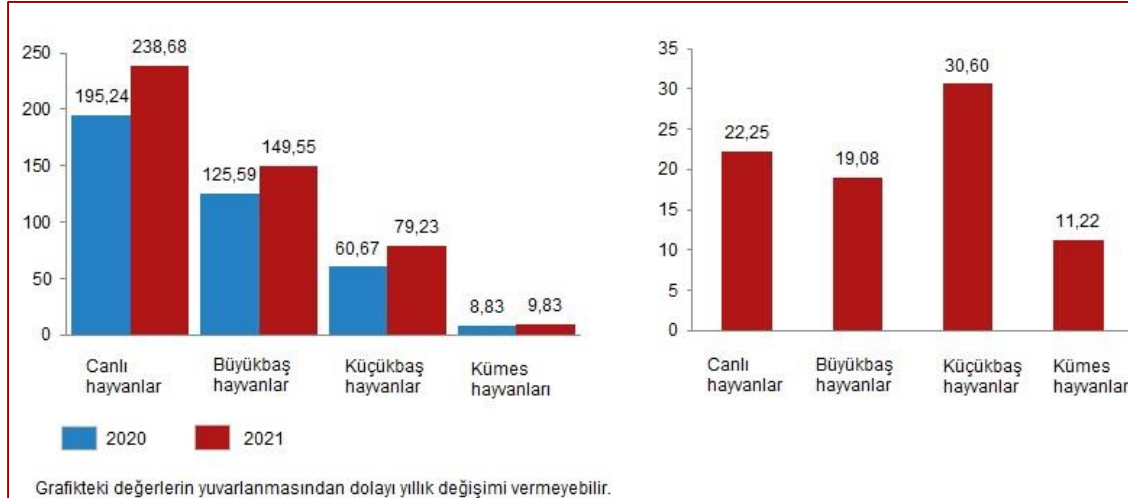

Haftadan Kalanlar

- ❑ Gurbetçilerin Kur Korumalı Mevduat sisteminden yararlanması için çıkarılan Yurt Dışında Yerleşik Vatandaşlar Mevduat Katılım Sistemi'nde (YUVAM) değişiklik yapılarak, yabancı şirket ve kişilerin de sisteme dahil edilmesinin önü açıldı.
- ❑ CHP Grup Başkanvekili Özgür Özel, kur korumalı mevduat uygulamasının bütçe üzerindeki yükünün oldukça sınırlı olduğunu açıklayan Hazine ve Maliye Bakanı Nebati'nin yanıtı istemiyle TBMM Başkanlığı'na soru önergesi verdi.
- ❑ Seçim barajının yüzde 7'ye indirilmesini de içeren seçim kanunu teklifi, TBMM Anayasa Komisyonu'nda 17 saat süren tartışmaların ardından kabul edildi.
- ❑ Birleşik Kamu-İş Konfederasyonu'nun mart ayı araştırmasına göre, açlık sınırı 5 bin 738, yoksulluk sınırı ise 11 bin 611 lira oldu.
- ❑ Akaryakıt bayileri, ana dağıtıcı firmalar tarafından oluşturulan elektronik satış sistemleri ile tüketiciye sağlanan indirimleri yapma zorunluluğundan kurtuldu.
- ❑ NATO Zirvesi kapsamında Cumhurbaşkanı Erdoğan ile bir araya gelen İtalya Başbakanı Draghi, bir süredir ara verilen Fransa, İtalya ve Türkiye iş birliği görüşmelerinin yeniden yapılacağını söyledi.
- ❑ Uluslararası kredi derecelendirme kuruluşu Fitch Ratings, küresel ekonomiye ilişkin 2022 yılı büyüme beklentisini yüzde 4,2'den yüzde 3,5'e düşürdü.
- ❑ Fabrikaların sanayicilere yüksek fiyatlı şeker sattığına yönelik haberlerin üzerine Ticaret Bakanlığı, şeker fabrikalarında inceleme başlatıldığını duyurdu.
- ❑ Fiyat artışı nedeniyle gündemde olan kırmızı etin ihracatına kısıtlama getirildi. Bu kapsamda büyükbaş hayvan, koyun ve keçi etlerinin Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti (KKTC), Azerbaycan ve Nahçıvan Özerk Cumhuriyeti dışındaki tüm ülkelere ihracatının kısıtlanmasına karar verildi.

Canlı Hayvan ve Hayvansal Ürün Fiyatları ve Üretim Değeri, 2021

- ❑ Bu hafta gündemde et ürünlerine gelen zamlar, Et ve Süt Kurumu'nun toplu zammı ve kuyruk açıklaması ile tarım istatistiklerine güncel olarak yer verilmemesi yönünde tartışmalar hakimdi.
- ❑ TÜİK ise haftanın son gününde canlı hayvan ve hayvansal ürünlere ilişkin 2021 istatistiklerini yayınladı..
- ❑ Bültendeki bilgilere dönecek olursak;
- ❑ Canlı hayvanlardan, 2021 yılında sığır (kültür melezi) fiyatında %15,88 ve sığır (yerli) fiyatında %16,04 artış gerçekleşti. Küçükbaş hayvanlardan, 2021 yılında bir önceki yıla göre en fazla artış %30,28 ile tiftik keçisi ve %27,79 ile kıl keçisi oğlağı fiyatlarında gerçekleşti.
- ❑ Bir önceki yıla göre büyükbaş hayvanların değeri %19,08 artarak 149,55 milyar TL, küçükbaş hayvanların değeri %30,60 artarak 79,23 milyar TL oldu. Bir önceki yıla göre kümes hayvanlarının değeri ise %11,22 artarak 9,83 milyar TL oldu.

Dış Ticaret Endeksleri, Ocak 2022

- ❑ İhracat birim değer endeksi Ocak ayında bir önceki yılın aynı ayına göre %6,5 arttı. Endeks bir önceki yılın aynı ayına göre, gıda, içecek ve tütünde %5,1, ham maddelerde (yakıt hariç) %21,4, yakıtlarda %56,8 ve imalat sanayinde (gıda, içecek, tütün hariç) %4,2 arttı.
- ❑ İhracat miktar endeksi Ocak ayında bir önceki yılın aynı ayına göre %10,0 arttı. Endeks bir önceki yılın aynı ayına göre, gıda, içecek ve tütünde %16,7, ham maddelerde (yakıt hariç) %23,3 ve imalat sanayinde (gıda, içecek, tütün hariç) %13,0 artarken, yakıtlarda %4,4 azaldı.
- ❑ İthalat birim değer endeksi Ocak ayında bir önceki yılın aynı ayına göre %42,7 arttı. Endeks bir önceki yılın aynı ayına göre, gıda, içecek ve tütünde %19,1, ham maddelerde (yakıt hariç) %35,5, yakıtlarda %217,0 ve imalat sanayinde (gıda, içecek, tütün hariç) %12,8 arttı.
- ❑ İthalat miktar endeksi Ocak ayında bir önceki yılın aynı ayına göre %8,1 arttı. Endeks bir önceki yılın aynı ayına göre, gıda, içecek ve tütünde %9,0, ham maddelerde (yakıt hariç) %12,4, yakıtlarda %6,1 ve imalat sanayinde (gıda, içecek, tütün hariç) %14,5 arttı.

Sektörler (SITC Rev.4)	İhracat			İthalat		
	Endeks			Endeks		
	Ocak 2021	Ocak 2022	Değişim (%)	Ocak 2021	Ocak 2022	Değişim (%)
Birim değer endeksleri						
Genel	99,4	105,9	6,5	102,0	145,5	42,7
Gıda, içecek ve tütün	85,0	89,4	5,1	99,4	118,4	19,1
Ham maddeler (yakıt hariç)	100,3	121,8	21,4	113,6	154,0	35,5
Yakıtlar	89,4	140,2	56,8	80,7	255,7	217,0
İmalat (gıda, içecek ve tütün hariç)	101,3	105,5	4,2	103,1	116,3	12,8
SITC'de başka bir yerde sınıflandırılmayan mallar	147,3	152,2	3,3	151,5	153,8	1,5
Miktar endeksleri						
Genel	119,9	131,9	10,0	99,5	107,5	8,1
Gıda, içecek ve tütün	132,0	154,0	16,7	124,6	135,8	9,0
Ham maddeler (yakıt hariç)	125,8	155,0	23,3	119,4	134,2	12,4
Yakıtlar	131,7	126,0	-4,4	101,0	107,1	6,1
İmalat (gıda, içecek ve tütün hariç)	121,0	136,7	13,0	89,7	102,7	14,5
SITC'de başka bir yerde sınıflandırılmayan mallar	54,9	11,4	-79,2	301,7	131,0	-56,6

SITC: Uluslararası Standart Ticaret Sınıflaması

Tüketici Güven Endeksi, Mart 2022

- ❑ Türkiye İstatistik Kurumu ve Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası işbirliği ile yürütülen tüketici eğilim anketi sonuçlarından hesaplanan mevsim etkilerinden arındırılmış tüketici güven endeksi, Mart ayında bir önceki aya göre %1,9 oranında arttı; Şubat ayında 71,2 olan endeks, Mart ayında 72,5 oldu.

	Endeks		Bir önceki aya göre değişim oranı (%)	
	Şubat	Mart	Şubat	Mart
Tüketici güven endeksi	71,2	72,5	-2,8	1,9
Mevcut dönemde hanenin maddi durumu	55,2	54,4	-1,6	-1,5
Gelecek 12 aylık dönemde hanenin maddi durum beklentisi	68,3	69,9	-4,2	2,3
Gelecek 12 aylık dönemde genel ekonomik durum beklentisi	71,7	72,6	-3,8	1,2
Gelecek 12 aylık dönemde dayanıklı tüketim mallarına harcama yapma düşüncesi	89,4	93,3	-1,7	4,4

Hizmet, Perakende Ticaret ve İnşaat Güven Endeksleri, Mart 2022

- Mevsim etkilerinden arındırılmış güven endeksi Mart ayında bir önceki aya göre; hizmet sektöründe %6,2, perakende ticaret sektöründe %3,1 ve inşaat sektöründe %2,0 azaldı.

	Endeks		Bir önceki aya göre değişim oranı (%)	
	Şubat	Mart	Şubat	Mart
Hizmet sektörü güven endeksi	118,7	111,3	-1,2	-6,2
Son 3 aylık dönemde iş durumu	121,4	115,0	-2,1	-5,3
Son 3 aylık dönemde hizmetlere olan talep	121,2	113,7	-1,8	-6,2
Gelecek 3 aylık dönemde hizmetlere olan talep beklentisi	113,4	105,3	0,3	-7,2
Perakende ticaret sektörü güven endeksi	119,8	116,0	-3,8	-3,1
Son 3 aylık dönemde iş hacmi-satışlar	134,3	128,8	-5,9	-4,1
Mevcut mal stok seviyesi ⁽¹⁾	105,1	103,1	-2,7	-2,0
Gelecek 3 aylık dönemde iş hacmi-satışlar beklentisi	119,8	116,2	-2,2	-3,1
İnşaat sektörü güven endeksi	82,7	81,0	-3,3	-2,0
Alınan kayıtlı siparişlerin mevcut düzeyi	77,8	77,0	-3,7	-1,1
Gelecek 3 aylık dönemde toplam çalışan sayısı beklentisi	87,5	85,0	-3,0	-2,8

(1) Mevcut mal stok seviyesi endeksinin artışı stok azalışını, azalışı ise stok artışını göstermektedir.